

Л. Б. Волошко

к. пед. н., доцент, доцент кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ПРОБЛЕМА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА УНІФІКАЦІЇ ТРУДОВИХ ФУНКЦІЙ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ

Цінність здоров'я та якості життя в свідомості населення, значний попит на реабілітаційні послуги в світі актуалізують проблему підготовки відповідних фахівців галузі охорони здоров'я – фізичних терапевтів. Висока значущість для охорони здоров'я і соціального захисту населення підготовки фахівців з фізичної реабілітації (фізичних терапевтів) підтверджується включенням цих фахівців в стандарти надання допомоги з медичної та соціальної реабілітації в більше, ніж 100 країнах світу.

Організація, яка опікується проблемами фізичної терапії, заснована у 1951 році – Всесвітня конфедерація фізичної терапії (World Confederation for Physical Therapy, WCPT) сьогодні включає 108 країн-членів. WCPT розроблено регламентуючі документи з підготовки фізичних терапевтів. Зокрема, у 2003 році WCPT опублікувала докладний опис стандартів допомоги з фізичної терапії в Європі – European Physiotherapy Benchmark Statement (EPBS) [1].

WCPT рекомендує включення широкого спектру дисциплін в освітній стандарт підготовки фізичних терапевтів: фундаментальні біомедичні науки (функціональна анатомія, фізіологія, спортивна фізіологія, патологія та ін.); поведінкові, соціальні та педагогічні науки (загальна та спеціальна психологія і педагогіка, етика, соціологія та ін.); науки про рух і фізичну активність (кінезіологія, кінематика, біомеханіка, теорія та методика фізичної культури ін.); медичні науки (долікарська допомога, спеціальна гігієна та ін.); предмети реабілітаційного блоку (основи фізичної терапії, методи фізичної терапії, основні методи релаксації, гідрокінезотерапія, навчання ходьбі, мануальна терапія, нейрофізіологічні методи реабілітації, психомоторика, масаж, фізіотерапія та ін.), а також методологію досліджень і функціональні методи діагностики [2].

Документи WCPT підтверджують, що професія фізичного терапевта відноситься до соціономічних професій. Фізичний терапевт – є провідним спеціалістом з відновлення, корекції та підтримки рухових функцій пацієнтів. Фізичний терапевт проводить обстеження пацієнтів з метою визначення реабілітаційного діагнозу, виявлення рухових дисфункцій та визначення рухового потенціалу; розробляє і виконує індивідуальний план фізичної терапії у співпраці з іншими спеціалістами та пацієнтом; проводить наукову, адміністративну, консультативну та ін. діяльність [3].

Аналіз освітніх сайтів показав, що підходи до професійної підготовки фізичних терапевтів у різних країнах різні. Так, в американській моделі фізіотерапія – це спеціальність, підготовка за якою здійснюється поза системою

медичної освіти [2]. При підготовці фахівців обов'язкова клінічна практика в обсязі 1000 годин близько 6 місяців.

У Польщі підготовка фахівців даної категорії ведеться за програмами бакалаврату та магістратури, здійснюється у вищих навчальних закладах фізкультурного або медичного профілю. У Чехії фізіотерапевтів переважно готують на факультетах фізичного виховання і спорту (наприклад, в Карловому університеті).

Китай схвалив міжнародні рекомендації з автономії різних медичних професій у сфері охорони здоров'я, у тому числі реабілітації, однак темпи підготовки фахівців відстають від темпів зростання потреби в них. Китай запровадив нові спеціальності (фізичних терапевтів, окупаційних терапевтів) відповідно до міжнародних вимог з чотирирічними програмами для бакалаврів і дворічними для магістрів у вищих навчальних закладах медичного та немедичного профілю. Зміст освітніх програм відрізняється.

Отже, необхідно відзначити, що єдиного стандарту підготовки фізичних терапевтів в світі не існує, мають місце різні навчальні плани, кожна країна в робочому порядку проводить реформи в сфері підготовки фахівців з фізичної терапії, орієнтуючись на запити суспільства, загальні критерії практики фізичної терапії.

В Україні підготовка фізичних терапевтів знаходиться на етапі реформування в умовах відсутності єдиного державного стандарту спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» та здійснюється в закладах вищої освіти фізкультурно-спортивного та медичного профілю. Зокрема, постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 затвердила підготовку здобувачів вищої освіти спеціальності 227"Фізична терапія, ерготерапія" в межах галузі 22 «Охорона здоров'я». Наказом МОЗ України від 07.11.2016 р. № 1171 було внесено зміни до кваліфікаційної характеристики фізичного терапевта. Ці документи стали поштовхом для перегляду та змін освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів і магістрів за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Передбачаємо, що врахування практики підготовки фізичних терапевтів в інших країнах позитивно вплине на якість реабілітаційних послуг, дозволить наблизити їх рівень до сучасних вимог, а також прискорить вихід України на світовий ринок праці та освітніх послуг у галузі охорони здоров'я.

Література

1. Сфера діяльності фізичного терапевта [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.physrehab.org.ua/tl>
2. Education resources WCPT – World Confederation for Physical Therapy [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wcpt.org/education>
3. Волошко Л. Б. Особливості суб'єкт-суб'єктної взаємодії в професійній діяльності фахівців з фізичної та соціальної реабілітації / Л. Б. Волошко // Молодь і ринок. – 2017. – №3 (146). – С.41-45.